

Kunstenaar Tijs Rooijackers
houdt vertrouwen in zijn toekomst op Sectie-C

‘Elkaar de hand geven en vooruit helpen’

Hij wilde leven in de brouwerij en kwam terecht in Eindhoven. In de tussentijd werd Tijs Rooijackers kunstenaar. Hij gaf al vrij snel zijn visitekaartje af met de Woensel Supertoll. Inmiddels is hij zeven jaar thuis op Sectie-C in Tongelre. Hij maakt zich zorgen over de toekomst van de kunst in de stad. „Als wij hier onverhoopt verdwijnen, is er geen plek meer voor ons in Eindhoven. Kraken mag niet meer, dus wordt het allemaal moeilijker.”

TEKST: HANS MATHEEUWSEN | FOTO'S: KEES MARTENS/DCI MEDIA

Tijs Rooijackers, geboren en getogen in Vorstenbosch, moet wel een optimist zijn. Ondanks zijn zorgen is hij tóch positief over zijn toekomst op Sectie-C. Want de plannenmakers voor woningen op het complex voorzien ook in zo'n 19.000 vierkante meter aan nieuwe atelierruimte. Sectie-C is zo'n beetje het laatste, vrije bolwerk van creatieven en kunstenaars in Eindhoven. Tijs heeft vooralsnog vertrouwen in de ontwikkelaars, er is volop contact en overleg, al moet het verblijf wel betaalbaar blijven. Het is alweer zo'n 25 jaar geleden dat hij de dynamiek van Eindhoven opzocht. Hij zocht het avontuur na zeventien jaar leven in het kleine en rustige Vorstenbosch, middenin de Meierij. „Ik moest levenservaring opdoen en dat is gelukt.” Na zijn vertrek uit het dorp verbleef hij twee jaar in Egypte en werd

daarna blauwe baret in het zuiden van voormalig Joegoslavië. „Ik was verbindelaar en ben een tijdje blijven hangen omdat ik de kameraadschap in het leger fantastisch vond. Ik zou het wat dat betreft mooi vinden als de dienstplicht weer terugkomt.”

Vrij

Totdat een vriend hem werd aangenomen op de Kunstacademie in Den Bosch. „Ik dacht als hij dat kan, dan kan ik dat ook. Ik ben één dag meegegaan. De meest vrije academie, het was alsof ik thuis kwam. Het was ook nog eens baravond.” Hij nam ontslag uit het leger en meldde zich aan. „Ik heb in vijf jaar verplicht één boek over kunstgeschiedenis gelezen, Eeuwige schoonheid van Gombrich, en voor de rest veel aan zelfstudie gedaan door veel te lezen over kunst, filosofie, psychologie en (pseudo)wetenschap. Mooie tijd gehad. Ik ben in 2004 afgestudeerd.”

Tijs
Rooijackers

'Binnen de begrenzing vind ik alle vrijheid'

Toen was hij anti-kraak terecht gekomen in een wit boerderijtje met rieten dak op het weelderige groendomein Wasven in het Eindhovense stadsdeel Tongelre. „Vrienden van mij studeerden in Eindhoven, we skateboarden, ik mocht erbij komen wonen. Ik heb nooit in Den Bosch willen wonen. In Eindhoven konden we doen wat we wilden. Het was vrij. Mensen waren op zichzelf maar als je wat nodig had, stonden de deuren open. Een heerlijke sfeer. Fijn om in te werken. We regelden exposities, op verschillende plekken in de stad. Zo heb ik ook mijn vrouw leren kennen. Ze kwam anti-kraak naast me wonen. We raakten aan de praat, kregen vrij snel kinderen en trouwden. Dat was in 2014. Nu wonen we in Waalre. In het paradijs...”

Puzzel

Zijn atelier was een tijdlang zijn thuis. Hij had bijbaantjes om in zijn levensonderhoud te voorzien en ontwikkelde zich onderwijl tot de kunstenaar zoals het land hem inmiddels kent. Als maker van grote sculpturen 'die ogen als schetsen in de ruimte. Vloeiend en organisch maken zij de verborgen potentie van een plek zichtbaar. Dat wat er altijd al was, of zou kunnen zijn'. Aldus Tijs op zijn eigen site. „Ik maak grote projecten in de ruimte, als een soort schets.”

Zijn objecten staan of hangen vaak in openbare ruimtes. Of in die van opdrachtgevers, waaronder instellingen in het hele land. Tijs werkt graag in opdracht: „Dat vind ik het leukste. Ik houd van de begrenzing. Binnen de begrenzing vind ik alle vrijheid. Ik vind een thema of ruimte fijn. Dan ga ik lijnen of vormen zien en onderzoek wat zou kunnen passen binnen het thema en de ruimte. Dat is als een spelletje, een puzzel die ik kan leggen. Dat gebeurt in mijn hoofd. Ik doe wel eerst onderzoek, verdiep me in achtergronden, de filosofie. Dan rijzen er vragen en krijg ik beelden. Soms zijn dat symbolen.”

Avontuur

Zo bedacht hij zijn bekendste werk in Eindhoven: de Woensel Supertoll, die aan het einde van de Montgomerylaan tegenover Winkelcentrum Woensel staat. „Ja, die kwam in me op, tegenover het beeld van een carrousel. Ze draaien allebei rond, een carrousel is in eerste instantie vaak prachtig, vol glitter en glamour maar als je 'm afpelt, is het maar

een saai ding. Zeker tegenover een tol. Als deze lekker draait, oogt hij rustig maar als ie iets raakt, kan de tol exploderen. Dat is veel spannender, een avontuur, op gevoel en kijken wat je tegenkomt.”

Zijn nieuwsgierigheid betreft ook de bruikbaarheid en werkzaamheid van de materialen die Tijs hanteert. „Ik bedenkt het concept, en ga dan kijken welke materialen daarbij passen. Als het buiten staat, zijn dat andere materialen dan ik binnen gebruik. Ik gebruik in principe alles: hout, metaal, beton, plastic. Ik vind het materiaalonderzoek heel leuk. Het moet wel duurzaam zijn. Maar de materialen machtig worden, vind ik gaaf. Soms valt het toch tegen, hoe materialen buiten werken. Af en toe maak ik eerst een maquette'tje. Gewoon, heel simpel. Voor de opdrachtgever. Of ik photoshop wat zodat de opdrachtgever zich een beeld kan vormen hoe het wordt.”

Beter

Tijs maakt zich op voor een nieuw, groot project in de Brainportregio, waarover hij niet veel kwijt kan. De (financiële) mogelijkheden van realisatie worden momenteel bekeken. Thema wordt de sociale segregatie in de stad, wil hij wel vertellen. „Mensen verbinden door kunst”, is zijn inzet. Het onderwerp gaat hem na aan het hart, zo blijkt. „Het is het grootste probleem van Eindhoven. Ik ben daar echt van geschrokken. Tijdens mijn studie werkte ik voor Emmaus. Nadat ik mijn vrachtwagenrijbewijs had gehaald. Spullen ophalen bij rijke mensen, zeg maar. Die werden zaterdag voor een zacht prijsje verkocht aan minder bedeelden. De hartelijkheid van de community van Emmaus, dat was heel mooi.

Maar het is allemaal minder aan het worden. Als we een groeispurt willen maken als stad zal de verbinding beter moeten worden. Dat was ook het idee van mijn twee handen bij Bakkie040, op Strijp-S. Je geeft en ontvangt, anders is er sprake van stilstand. Elkaar de hand geven en vooruit helpen. Iedereen heeft over het algemeen het goede voor met elkaar maar we leven allemaal in verschillende bubbels. Het zou fijn zijn als we iets meer bij elkaar komen. In Eindhoven is het toch veel iedereen op zijn eigen, een beetje op zichzelf, toch? Overal staan weliswaar de deuren open, maar we zijn vooral ook lekker met onszelf bezig.”

*'Ik maak grote projecten
in de ruimte,
als een soort schets'*

WOENSEL SUPERTOLL

MANUS

*'Ik was de koning te rijk,
maar toen bloedde alles dood'*

*'Ik ben aan het onderzoeken of we stallen van boeren
in de omgeving om kunnen vormen tot ateliers'*

Kansloos

Als kunstenaar is hij betrokken en sociaal bewogen maar neemt hij tevens een neutrale positie in, constateert Tijs. „Ik sta vaak tussen de mensen en de gemeente in. Die positie is superfijn. Ik heb geen masker op, vertegenwoordig niemand en kan daardoor deuren openen en gemakkelijk verbindingen leggen.” Het ging hem voor wind totdat corona uitbrak. „Ik was de koning te rijk, maar toen bloedde alles dood. Gelukkig hebben wij als gezin weinig nodig. Zelf was ik gewend om zuinig te leven, toen ik begon als kunstenaar”, zegt hij over die periode. „Toen corona was afgelopen werd ik in een andere wereld wakker. Ik wilde ook andere dingen doen, ging sculpturen maken. Ik ben eigenlijk nu pas weer volop up and running.”

De kunstenaar prijst zich gelukkig met de opdrachtgevers want commercieel valt er geen droog brood te verdienen in de kunstwereld momenteel, verklaart hij. „Leven van de vrije kunst blijkt voor mij kansloos”, stelt Tijs. „Ik heb geprobeerd om aansluiting te vinden bij kunstbeurzen en galerieën maar dat is niet mijn wereld. De kunstwereld is best wel complex en gebruik van het woord commercieel geldt als vloeken in de kerk. Maar zo werkt het wel: we leven per slot van rekening in een kapitalistische wereld. Ik heb het losgelaten. Ik werk lekker in opdracht en kom nu op plekken en ontmoet mensen die ik niet ken. Zoals bij GGZ Oost Brabant in Boekel bijvoorbeeld. Fantastisch! Ik leer hele nieuwe werelden kennen.”

TDK

Terug naar Sectie-C alwaar Tijs met zijn atelier vertoeft in een bedrijfshal aan de achterzijde van het complex. Hij maakte mee dat de eigenaren het gebied waarin zo'n driehonderd culturele ondernemers actief zijn 'voor veel geld' verkochten aan Focus on Impact dat er dertienhonderd nieuwe woningen wil bouwen. Voor de creatieven zou van de huidige 25.000 vierkante meter, zegt hij, zo'n 19.000 vierkante meter overblijven. Tijs volgt de ontwikkelingen op de voet. „Ik heb ook even in de Stichting Sectie-C gezeten. Er is een akkoord. Ontwikkelaars spreken een andere taal. Zij moeten ook geld verdienen maar als wij straks 85 euro

per vierkante meter moeten gaan betalen, en ook nog eens servicekosten, dan wordt het moeilijk.”

Tijs verwijt de gemeente Eindhoven in het afgelopen decennium weinig tot geen aandacht te hebben besteed aan de positie van kunstenaars in de stad. „Het was TDK dat de klok sloeg. Met alleen maar aandacht voor design. Dat heeft de kunstenaars geen goed gedaan. Buiten Sectie-C zijn in Eindhoven geen ateliers voorhanden en kraken mag niet meer. Terwijl het belangrijk is voor een innovatieve regio om kunstenaars en professionele creatieven te hebben. Zij dragen bij aan de economische ontwikkeling, welvaart en sociaal welzijn.

En dan de gentrificatie. Bij nieuwe projecten zoals de Witte Dame of Strijp-S worden creatieven erin gezet want dat is hip, maar uiteindelijk wordt het onroerend goed duur verkocht. En dan trekken de creatieven weer naar het volgende project waar ze welkom zijn. Maar het houdt op. Er is geen nieuwe plek meer in de stad. Er is veel gesloopt. Als jongeren massaal de stad verlaten, valt er straks weer een gat. Dat is eerder gebeurd.”

Desondanks heeft hij er vertrouwen in dat het goed komt. „De gemeente is een veelkoppig monster dus zijn wij aan het onderzoeken of we eigenaar kunnen worden van de nieuwe ateliers zodat we plekken kunnen creëren voor jonge makers. We zijn in gesprek en vooralsnog denk ik dat alle partijen goed bezig zijn. Het zal spannend worden maar wethouder Saskia Lammers kent de culturele wereld. Eindhoven heeft nooit een atelierbeleid gehad maar ze zijn bij de gemeente ook wakker geworden, iedereen is zich bewust van de urgentie van de situatie.”

Stallen

Mocht het allemaal anders lopen dan beschikt Tijs over een Plan-B: „Samen met Gijs van Bon, waarmee ik Oost-C ateliers verhuur, ben ik aan het onderzoeken of we stallen van boeren in de omgeving om kunnen vormen tot ateliers. Koeien eruit; kunstenaars erin! We doen dit samen met onder andere Van Gogh Nationaal Park. Wie nog een leegstaande stal weet; ik hoor het graag!”